

Toch niet zo'n goed plan: dat een man doet wat-ie wil

Leerlingen van de internationale schakelklas op het OSG Singelland in Drachten discussiëren over verliefdheid, als onderdeel van het lesprogramma Welkom op School.

Foto's Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Groepsdiscussie in de internationale schakelklas in Drachten. Ook een gevoelig onderwerp als homoseksualiteit komt aan bod.

Marcel van den Bergh

DRACHTEN

In tachtig speciale klassen door heel het land krijgen migrantenkinderen les in westerse normen en waarden. Op bezoek in Drachten. 'Lief zijn.'

VAN ONZE VERSLAGGEEFSTER LOES SINGELING

Kun je kiezen op wie je verliefd wordt? Een moeilijke vraag, vindt de mentorklas van docente Djura

Hornyák op OSG Singelland Drachten. Nee, besluiten de kinderen, die in leeftijd verschillen van 13 tot 18 jaar en in afkomst van Syrisch tot Pools, uiteindelijk unaniem.

Soms gebeurt het gewoon. 'Mijn hart wordt dan snel', legt Joud (18, Syrië) uit. En daar komen allemaal gevoelens en dilemma's bij kijken, zegt Hornyák. 'Wensen zijn dingen die je graag wil. Grenzen is wanneer je zegt: stop. Als je bijvoorbeeld verkering hebt en de ander wil zoenen, maar jij nog niet.' De klas giechelt. 'Zijn grenzen belangrijk?' vraagt Hornyák. Ja, knikt de groep. 'En moet je dat van elkaar weten?' Weer geknik. 'Dus moet je erover praten, toch?'

Praten, dat doen de kinderen van deze internationale schakelklas (ISK) in Drachten. Het is één van de tachtig ISK's in Nederland waarin migranten worden klaargestoomd voor het voortgezet onderwijs of het mbo. Om ze op sociaal-emotioneel vlak te begeleiden, is de lesmethode Welkom op School ontwikkeld. Vandaag komt op het Singelland verliefdheid aan bod.

In hun beste Nederlands overleggen de leerlingen van Hornyák in groepjes over welke eigenschappen hun geliefde moet beschikken. Ze kunnen kiezen uit allerlei kaartjes. Arjon (15, Kosovo) en Hassan (13, Syrië) schuiven 'zij wil altijd in huis zijn' en 'zij doet altijd wat ze zelf wil' fronsend aan de kant. Dat ze lekker ruikt, is wel belangrijk.

De groepjes delen hun top-vijf met elkaar. 'Lief zijn' staat unaniem bovenaan. Dat een man doet wat hij wil, staat bij de Syrische meisjes op drie, wat meteen protest oplevert. 'Wil je dat hij naar andere vrouwen kijkt?' vraagt Amina (15, Oekraïne). Ook Arjon snapt het niet. 'Dan krijg je toch problemen, als we alles mogen?' Bij nader

inzien vinden de meisjes het ook geen goed plan.

Over hoe jongens en meisjes op straat met elkaar om moeten gaan is de klas kort: gewoon, normaal. Elkaar groeten. Wat ze dan aan elkaar vragen? 'Eh... Hou je van brood?' De pubers lachen. Ze vinden het maar een rare vraag.

Keulen

Toch brandt die vraag veel mensen op de lippen sinds een groep migranten zich in Keulen massaal vergreep aan vrouwen op straat: wat vinden 'zij' normaal in relaties tussen mannen en vrouwen? Daarom wil Bram Tuk, senior adviseur van Pharos, dat de lesmethode Welkom op School samen met Rutgers ontwikkelde, benadrukken dat hier met nieuwkomerleerlingen veel aandacht aan wordt besteed.

'Door de lessen heen zit de boodschap dat mannen en vrouwen dezelfde rechten hebben,' legt Tuk uit. 'Dat gesprek wil je vanaf het begin open voeren.'

Volgens Tuk realiseren Nederlanders zich te weinig hoezeer Nederland voorop loopt op het terrein van seksuele voorlichting en aandacht voor seksuele diversiteit. 'Een gemiddelde 12-jarige uit Afghanistan of Eritrea, maar ook uit Europese landen als Polen, loopt daarin ver achter op Nederlandse kinderen. Het is voor scholen een uitdaging om dat in te halen.'

Welkom op School maakt daar een begin mee. De mentormethode bestaat al langer, maar is in 2015 vernieuwd en aangevuld met lessen over seksualiteit. De meeste scholen zijn er dit schooljaar mee begonnen.

In Hornyáks klas in Drachten ontstaat onenigheid over het

verschil tussen jongens en meisjes in een relatie. 'Meisjes zijn heel verliefd op één iemand. Jongens vinden dat ze naar anderen mogen kijken en met ze mogen slapen', zegt Amina. Arjon en Hassan protesteren: dat vinden ze helemaal niet.

Het verschil tussen Nederland en hun herkomstlanden is duidelijker. Hier ben je vrij in een relatie. 'In Syrië mag je niet samen slapen of wonen als je niet getrouwd bent', zegt Joud. De half-Syrische Amina voegt toe dat een Nederlands meisje niet met andere jongens zou mogen praten van een Syrisch vriendje.

Zouden ze dan wel verkering met een Nederlandse jongen of meisje willen? vraagt Hornyák. Amina niet. 'Een Nederlandse jongen luistert niet als ik wil dat hij stopt met drinken of roken.'

Hassan heeft ook geen interesse, maar Arjon praat sinds kort met een Nederlands meisje. Misschien is hij zelfs een beetje verliefd. Waarom wil Hassan dat niet? Hassan denkt na. Het ligt eigenlijk aan de persoon, zegt hij uiteindelijk, terwijl hij gelaten naar Hornyák kijkt. 'Misschien wil je het niet', neemt ze over. 'Maar we hebben net gezien dat je niet kunt kiezen op wie je verliefd wordt. En dat is lastig, want soms willen je ouders en geloof iets anders.'

Dat beaamt de klas. Joud wil Nederlandse jongens niet uitsluiten, maar haar vader heeft liever dat ze met een moslim thuiskomt. 'Wat nou als mijn ouders zeggen, als je met hém gaat, ga je maar buiten slapen?' vraagt Amina.

Dat mag ook niet in Nederland, legt Hornyák uit. Amina's zorg laat de tweestrijd zien waarin kinderen soms terecht komen, vertelt ze na de les. 'Ze vinden het prachtig dat het hier zo vrij is, maar ze willen ook graag naar hun ouders luisteren.'

Homoseksualiteit

Ook gevoelige onderwerpen als homoseksualiteit komen aan bod. Vooral daarin wijkt mentormethode af van gewone seksuele voorlichting. Het gaat voorzichtiger, en dat is nodig, ervaart Hornyák. 'Ze krijgen een soort cultuurschock. Als je over homoseksualiteit praat, vallen sommigen haast van hun stoel. Je moet dat er niet doorheen drukken, het moet erin slijten. Ze zijn net hier.'

Tegelijkertijd ziet Tuk dat migrantenkinderen gemotiveerd zijn en zich nieuwe onderwerpen snel eigen maken. 'Ze zijn niet zo dogmatisch als Nederlanders soms denken. Maar als je 14 jaar lang iets hebt gehoord, moet je even wennen als je het anders geleerd krijgt.'

Of de kinderen het moeilijk vinden om met zo veel culturen bij elkaar te zitten? Eigenlijk niet, zeggen ze. Eigenlijk snappen ze elkaar goed, durven ze elkaar alles te vertellen. Ze verschillen niet eens zo veel. Ook niet van de Nederlandse kinderen, die ze op voetbal en op straat ontmoeten.

Dat Keulen zou laten zien dat andere culturen onze normen en waarden niet willen respecteren, vindt Hornyák dan ook onzin. 'Deze jongens en meisjes willen zich hartstikke graag aanpassen, en laten daarin veel respect voor elkaar zien. Waar is dat van ons?'